

Gelukkig leren ontwikkelen:

Talent^{HZM}

Sinds 2011 verzorgt Huizermaat op Talent^{HZM} passend onderwijs voor meer – en hoogbegaafde leerlingen. Het onderwijs op Talent^{HZM} is gebaseerd op een nieuw, eigen onderwijsconcept.

Talent^{HZM} kenmerkt zich door een speciale didactiek en een grote interactie tussen vaklessen en mentoraat. Om dit onderwijs mogelijk te maken heeft een groep vakdocenten zich in de periode voor de start bekwaamd in het verzorgen van didactiek die veel kansen biedt voor meer- en hoogbegaafde leerlingen.

Het motto van Talent^{HZM} is “gelukkig leren ontwikkelen”. Belangrijk in ons onderwijs is dat het zich richt op cognitieve uitdaging en daarnaast op de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerling en het versterken van vaardigheden.

Wij willen het voortgezet onderwijs niet versneld aanbieden, wij willen de leerlingen gedurende zes jaar de gelegenheid geven passend onderwijs te volgen. Het doel is dat zij zich gedurende die zes jaar optimaal kunnen ontwikkelen om na die tijd als zelfbewuste adolescenten, met kennis van eigen talenten en vaardig op eigen niveau hun plek in de samenleving te vinden.

In deze brochure staat een korte beschrijving van drie pijlers die ten grondslag liggen aan het onderwijsconcept van Talent^{HZM}. Ook geven we weer hoe deze visie in de dagelijkse praktijk vorm krijgt.

Talent^{HZM} visie op onderwijs en leren

Pijler 1 cognitieve uitdaging

Talent^{HZM} biedt onderwijs dat aansluit bij de cognitieve mogelijkheden van de meer- en hoogbegaafde leerlingen. Wij gaan met de leerlingen op zoek naar hun cognitieve mogelijkheden, hun eigen norm. In het reguliere onderwijs wordt de norm afgeleid van de kerndoelen bij de verschillende vakken. Lesmaterialen en toetsen sluiten aan op van de kerndoelen afgeleide normen. De meer- en hoogbegaafde leerlingen echter kunnen en weten vaak veel meer dan de geldende norm. Zij kunnen door aan deze norm te moeten voldoen, hun eigen cognitieve mogelijkheden uit het oog verliezen. Hoe kan onderwijs gericht op een standaardnorm betekenis hebben voor hen, welke “need to know” is er voor hen in de aangeboden stof? En wat betekent een “goed” cijfer voor hen als ze dat behalen zonder dat ze hun kennen en/of kunnen inzetten?

Leerlingen reageren verschillend op onderwijs dat hen weinig tot geen cognitieve uitdaging biedt. Ze passen zich aan en genieten van alle “mooie” cijfers die ze behalen, ze gaan calculeren en behalen met zo min mogelijk inspanning een magere zes of ze haken helemaal af. In geen van de gevallen gaat de leerling op zoek naar waar zij, met hun capaciteiten toe in staat zijn.

Op Talent^{HZM} gaat de leerling op zoek naar de eigen norm, om vanaf dat punt waar het leren begint verder te gaan. Dit punt ligt natuurlijk voor iedere leerling bij elk vak ergens anders. Volgens de Russische leerpsycholoog Vygotsky vindt leren plaats in de zone van naaste ontwikkeling: het gebied

dat grenst aan wat je al kent en kunt. Bij meer- en hoogbegaafde leerlingen kan dat gebied op een heel onverwachte plaats liggen. Bovendien kan bij deze groep leerlingen, die zich leerstof snel eigen kan maken, de zone van naaste ontwikkeling snel verschuiven.

Om goed te zien waar voor ieder leerling het leren begint, werken de docenten van het geheel naar delen dat wil zeggen dat de leerstof vanuit het einddoel wordt aangeboden. Docenten bekijken per leerling vanaf welk punt hij of zij aanhaakt en op weg moet om bij het einddoel te komen.

Om het punt waar leren begint te bereiken, wordt op Talent^{HZM} bovendien uitgegaan van de mindset theorie van psychologe Carol Dweck. (Stanford University). Zij ontdekte dat veel meer- en hoogbegaafde leerlingen intelligentie als een vaststaand gegeven beschouwen (fixed mindset) en niet als iets wat je kunt ontwikkelen (growth mindset). Kort gezegd gaan leerlingen met een fixed mindset uitdagingen uit de weg waardoor zij dus ook niet leren falen of doorzetten terwijl dit belangrijke vaardigheden bij het leren zijn. Leerlingen met een fixed mindset maken zich bovendien geen tools en of vaardigheden eigen om zich te ontwikkelen op gebieden buiten die ze kennen en weten. Mentoren en vakdocenten begeleiden de leerling, daar waar nodig, in de ontwikkeling van fixed naar growth mindset om het punt waar het leren begint voor de leerling te bereiken.

Een voorwaarde in ons onderwijs is dat begeleiding en lesgeven sterk met elkaar verweven zijn. Bij Talent^{HZM} zijn het mentoraat en de vaklessen daarom voor een groot deel geïntegreerd. Bijna dagelijks zijn er mentoraatmomenten waarin mentor en leerlingen terug- en vooruitkijken naar wat er in de vaklessen gebeurt. Zo kan de mentor met de leerlingen aan de hand van door de vakdocent ingebrachte en aan de les gerelateerde voorwerpen denk- en leervragen voor de vaklessen genereren. Deze manier van werken maakt dat leerlingen met eigen vragen, op eigen cognitief niveau aan de les beginnen. Daar waar tijdens de vakles blijkt dat de leerling de basisstof voor het vwo beheerst, de vwo-norm dus al behaalt, kan de leerling verder met eigen vragen. Vakdocent en mentor begeleiden het vraaggestuurd leren.

De vakdocent begeleidt vooral op het vakinhoudelijke niveau, de mentor op het niveau van (studie) vaardigheden. Ervaring leert dat meer- en hoogbegaafde leerlingen het primaire onderwijs vaak hebben doorlopen zonder gebruik te hoeven maken van diverse vaardigheden. Deze hebben ze dus ook niet aangeleerd, er was immers geen noodzaak. In een betekenisvolle en uitdagende leeromgeving op de grens van het eigen cognitieve kennen en kunnen, is er een need to know of een need to be able ontstaan voor de leerlingen en krijgen ze alsnog de mogelijkheid te leren leren.

Ons onderwijs biedt leerlingen de ruimte hun eigen cognitieve grenzen op te zoeken en hun eigen norm bij het verder ontwikkelen centraal te stellen. Tegelijkertijd wordt ervoor gezorgd dat de leerlingen ook, ten minste, de regulier gestelde normen van het vwo behalen. Want de leerlingen op Talent^{HZM} werken ook toe naar het behalen van een vwo-diploma na zes jaar onderwijs.

Pijler 2 sociaal-emotionele ontwikkeling

Naast aandacht voor cognitieve ontwikkeling is er op Talent^{HZM} ook veel aandacht voor sociaal emotionele ontwikkeling.

Ervaring leert dat veel meer- en hoogbegaafde kinderen op zeer jonge leeftijd al het gevoel hebben dat ze “anders” zijn. Ze zijn geïnteresseerd in andere dingen dan hun leeftijdgenootjes, lachen om andere grapjes.... Dit idee “anders” te zijn kan in het primaire onderwijs een negatieve bijklank krijgen na de bewustwording dat hij of zij anders is, terwijl alle overige leerlingen meer “hetzelfde” lijken. Deze bewustwording kan ervoor zorgen dat de betrokken leerling gaat twifelen aan zichzelf, zich steeds probeert aan te passen of zich alleen voelt. Deze kinderen zijn vaak een meester in het zich aanpassen en hoewel het dus niet altijd te zien is, is het dan ook niet vreemd dat kinderen die al zo jong te maken hebben met tal van onzekerheden over zichzelf het vaak moeilijk vinden een realistisch zelfbeeld te ontwikkelen.

In de onderbouw van het Voortgezet Onderwijs komen leerlingen in de puberteit, de levensfase waarin kinderen zich los maken van hun ouders en zich spiegelen aan hun omgeving, hun peers, om uit te zoeken wie zij zelf zijn en om zich te vormen.

Wij hebben ervoor gekozen om in de onderbouw van Talent^{HZM} homogene groepen met meer- en hoogbegaafde leerlingen te creëren. In deze omgeving met gelijkgestemde klasgenoten is de kans voor elke individuele leerling het grootst zich veilig te voelen, te zijn wie hij of zij is, of daarnaar op zoek te gaan. Een dergelijke omgeving biedt volgens ons de beste mogelijkheden voor leerlingen om een realistisch zelfbeeld te ontwikkelen, eigen talenten en te versterken punten te (h)erkennen en hiermee aan de slag te gaan. Op deze wijze kunnen de leerlingen zich ontwikkelen tot zelfbewuste adolescenten die weten waar hun talenten en hun te versterken punten liggen en zo de bovenbouw van het vwo in gaan om in heterogene vwo-groepen de leerweg van Talent^{HZM} optimaal voort te zetten.

Het mentoraat

Tijdens de mentoruren houden de leerlingen zelf een portfolio bij, waarin zij op hun ontwikkeling reflecteren. Met de mentor voeren zij hierover regelmatig een gesprek. Studievaardigheden vormen vaak het aanknopingspunt. De verschillende vaardigheden worden in het portfolio onder de volgende aandachtspunten gegroepeerd:

- organiseren
- focussen
- samenwerken
- doorzetten
- verder....

Het werken met het portfolio loopt als een rode draad door elk schooljaar heen. Dit geeft diverse mogelijkheden voor reflectie waardoor leerlingen zelf kunnen ontdekken waar ze tegen aanliepen en lopen op cognitief en sociaal emotioneel niveau en ook om te zien wat hun groei is op de verschillende gebieden. Dit geeft hen de mogelijkheid zich persoonlijk verder te ontwikkelen met de accenten waar die voor hen nodig zijn. Op deze wijze ontwikkelen zij steeds meer een realistisch zelfbeeld en zijn zij steeds beter in staat hun eigen leerweg uit te stippelen.

Pijler 3 uitvoerbaarheid

Ons onderwijsconcept moet vanzelfsprekend passen binnen de bestaande structuren van het voortgezet onderwijs. Dat betekent niet dat alle docenten vanzelf goed toegerust zijn om dit onderwijsconcept uit te voeren.

Binnen Talent^{HZM} werken nu ongeveer twintig gemotiveerde Huizermaat-docenten met een academisch werk- en denkniveau. Zij hebben in de aanloop naar de start van Talent^{HZM} eerst een jaar training gevolgd. Sinds de start worden zij permanent begeleid en getraind. Deze training maakt hen competent om het onderwijsconcept uit te voeren, de didactiek in hun dagelijkse lessen toe te passen teneinde de cognitieve uitdaging te bieden en de leerlingen te begeleiden bij het zich gelukkig leren ontwikkelen. Omdat er elk jaar klassen bijkomen, groeit het aantal docenten. Nieuwe docenten stromen na een stoomcursus in het trainingsprogramma in.

Het trainingsprogramma is zelf opgezet, in samenwerking met vakdidactici van de Universiteit van Amsterdam

Natuurlijk is het ook belangrijk dat het onderwijsconcept van Talent^{HZM} door iedereen in de school gedragen wordt. Dat lukt beter naarmate de schoolcultuur meer ruimte biedt aan het omgaan met verschillen. In een dergelijke cultuur is het vanzelfsprekend dat een meer- of hoogbegaafde leerling als iedere andere leerling recht heeft op onderwijs op maat. Huizermaat waar onderwijs op maat en mogen-zijn-wie-je-bent hoog in het onderwijsvaandel staat, is een heel fijne plek waar een dergelijk onderwijsconcept helemaal tot bloei kan komen.

De bovenbouw

Talent^{HZM} begeleidt meer- en hoogbegaafde leerlingen van het eerste leerjaar tot en met klas zes, het basisniveau is vwo. Wij willen de leerlingen het onderwijs niet versneld laten doormaken maar hen ruimte bieden om zich gedurende zes jaar voor te bereiden op een goed vervolg in de samenleving. In de bovenbouw (klas vier tot en met klas zes) zullen deze leerlingen een zelfgekozen profiel volgen in de reguliere, heterogene vwo groepen.

Het intensieve mentoraatprogramma blijft in de bovenbouw voor de leerlingen van Talent^{HZM} bestaan. Dit geeft hen de mogelijkheid om met hun mentor en met de in de onderbouw opgedane kennis over eigen mogelijkheden en interesses hun eigen leerroute uit te stippelen. Dit zal betekenen dat leerlingen van Talent^{HZM} vaklessen die zij niet nodig hebben in overleg met vakdocent en mentor mogen inruilen voor werken aan eigen verdiepend onderzoek, op school of mogelijkerwijs in een module aan de universiteit. Op deze wijze blijft ook in de bovenbouw de cognitieve uitdaging, de sociaal emotionele ontwikkeling en de uitvoerbaarheid van Talent^{HZM} gewaarborgd.

Aanmelding en toelating

Om te zien of een leerling op Talent^{HZM} tot zijn of haar recht zal komen, maken wij gebruik van een aantal indicatoren:

- de uitkomsten van een WISC-test
- de Cito-score en het schooladvies van de basisschool
- de uitslagen van alle eerder gedane onderzoeken en testen

- aanvullende informatie die we opvragen bij de basisschool
- De ervaringen tijdens het intakegesprek

Als wij denken dat Talent^{HZM} voor de leerling een goede plek kan zijn, nodigen wij de leerling en diens ouders uit voor een persoonlijk intakegesprek met de coördinatoren van Talent^{HZM} en de schoolpsycholoog.

Meer informatie over Talent^{HZM}, aanmelding en toelating vindt u op www.Huizermaat.nl

De vakken

Talent^{HZM} biedt leerlingen naast het standaard VWO-lespakket de vakken filosofie, design en Latijn en Grieks aan. Verder kunnen de Talent^{HZM}-leerlingen meedoen met de keuzemogelijkheden van de Huizermaat die vorm krijgen in de Masterclasses en Theater of dans.